

INTERVIEW

INTERVIEW MED JENS-ERIK MAI

Af Nina Azoulay, freelancejournalist, ninaazoulay@gmail.com

Da efterårssemestret blev skudt i gang i år, var det med en ny mand i spidsen for Det Informationsvidenskabelige Akademi. Jens-Erik Mai er ny institutleder for husets cirka 600 studerende og 40 videnskabelige medarbejdere. REVY har mødt Jens-Erik Mai til en snak om både udfordringer og ambitioner for det IVA, han overtager efter Per Hasle, om sociale medier, binge-watching og copyright, og om lysten til at lede og at skabe forandring.

Noget af det, der har været på pensum, hvis man har været studerende hos Jens-Erik Mai, er informationsetik, overvågning og big data. Og hvis man kender bare lidt til den danske professor, der den 1. september overtog roret efter Per Hasle på Det Informationsvidenskabelige Akademi (IVA), ved man også, at netop vores færden på nettet er noget, der i den grad optager ham.

Derfor er det måske heller ikke kommet som en stor overraskelse for dem, der af ren og skær nysgerrighed gerne har villet vide lidt mere om den nye institutleder, at han er aldeles kræsen med hvilke platforme, han benytter, og hvad han bruger dem til. Ét er i hvert fald sikkert – hvis man vil være klogere på, hvem Jens-Erik Mai er, og hvad han interesserer sig for, kan man skyde en hvid pind efter at finde svaret på sociale medier, hvor mange ellers gerne deler både glimt fra hverdagen og holdninger til deres fag. For der er ingenting at komme efter, fortæller han.

“Jeg har en Twitter, men jeg har ikke tweetet, for jeg har ikke haft noget at sige. Jeg kan godt komme med en joke engang imellem, men jeg har ikke det store behov for at sige en hel masse lige dér,” fortæller Jens-Erik Mai.

Og der er to grunde til, at han slet ikke er på Facebook, uddyber han:

“Det ene er, at jeg ikke helt ved, hvad jeg skal bruge det til. Jeg har ikke det store behov. Det andet er – nu underviser jeg jo i informationsetik, privacy og overvågning – at jeg ikke er sikker på, at jeg har lyst til at være under det regime, som Facebook stiller op. Jeg er heller ikke sikker på, at jeg synes, det er fornuftigt, at universiteter og offentlige institutioner engagerer sig så meget på Facebook, som de gør,

og bruger en privat platform, som er datadreven og lever af at opsuge folks privatliv. Jeg er ikke sikker på, hvorfor det er fornuftigt, at når studerende skal have information om undervisning og aktiviteter på instituttet, at det foregår på Facebook.”

Ordene falder uden mindste tøven. Jens-Erik Mai er tydeligvis på hjemmebane. Hans engagement er smittende, ligesom hans holdninger til og ambitioner for faget er tydelige, da han uddyber, hvorfor han i stedet har egen hjemmeside.

“Jeg er bevidst om, hvordan jeg præsenterer mig som forsker og underviser, og det er helt bevidst, at jeg imod alle copyright-regler lægger mine ting op. Mit cv ligger på nettet sammen med mine undervisningsplaner. Man kan få alt det fra min faglige side, som man overhovedet drømmer om. Det er et bevidst politisk valg, for jeg synes, at sådan nogle ting skal være offentligt tilgængelige. Jeg har så valgt at gå lidt på kompromis med tidsskrifternes copyrightregler, og det får jeg egentlig rigtig meget credit for fra folk, der sidder i udviklingslande, hvor de ikke har adgang til tidsskrifter,” fortæller Jens-Erik Mai.

Dot-com-bølge og I-School Movement

Gangene ligger øde hen på Søndre Campus denne augustdag, hvor REVY møder Jens-Erik Mai. Der er endnu nogle dage til studiestart – og til hans officielle tiltrædelse. Når han rykker ind på direktionsgangen, vil det være med erfaringer fra flere nordamerikanske informationsskoler i rygsækken – og en dyb interesse for at prøve at gøre tingene på nye måder. Jens-Erik Mai har ‘nok altid haft et leder-drive et eller andet sted’, som han formulerer det, og netop ønsket om at udvikle og forny har drevet det frem.

Men det har ikke altid ligget i kortene, at han skulle gøre karriere i informationsvidenskabens verden. Han havde egentlig søgt ind på Journalistuddannelsen, men da han ikke kom ind, anbefalede en karrierevejleder ham at læse ‘noget med bibliotek’, så han kunne blive god til at søge informationer. For det skulle man jo kunne som journalist.

“Det tænkte jeg lød meget fornuftigt, så jeg startede egentlig på Biblioteksskolen – ligesom, tror jeg, mange af vores egne studerende i dag – med, at det egentlig ikke var her, jeg havde lyst til at være, men nu ville give det lidt tid. Så kom jeg i praktik på tredje semester på Fredericia Folkebibliotek. Og det syntes jeg var helt vildt sjovt, så jeg blev hængende, for det kunne jeg godt se et liv og en karriere indenfor,” fortæller Jens-Erik Mai.

“JEG HAR NOK ALTID HAFT TANKER OM, HVORDAN INSTITUTIONER SOM VORES SKULLE DRIVES”

Lysten til at ruske op i gamle vaner og finde nye løsninger meldte sig tidligt. Allerede da han vendte tilbage til Biblioteksskolen fra University of Texas, hvor han med et Fulbright Scholarship havde læst sin Ph.d, brændte han for at være med til at forme fremtidens biblioteksskole.

“Jeg har nok altid haft en mening om og tanker om, hvordan sådan nogle institutioner som vores skulle drives, og hvordan deres visioner og tanker er – det store billede om, hvad det er for en type skole, og hvordan vi skal engagere os med verden omkring os,” siger Jens-Erik Mai.

Efter kort tid i Danmark vendte han tilbage til USA – nu til University of Washington. Her var der i en rapport blev rejst spørgsmål om, hvad der skulle gøres ved stedets biblioteksskole. Dengang var det en lille biblioteksskole med bare fem ansatte, og

diskussionen gik på, om man skulle lukke skolen helt, husker Jens-Erik Mai:

“Men gode mennesker på universitetet gik sammen og sagde: ‘Nej, vi skal ikke lukke det, vi skal lave det om’. Man ville indlejre biblioteks- og informationsvidenskab i et meget større miljø, som også har med human computer interaction og information management at gøre, og alle de her andre ting, som man kunne se rørte sig – det var jo sidst i 90’erne, og dot-com-boostet rasede, især i Seattle-området, og de kunne godt se, at der var ved at opstå en informationsindustri. Deres tanker gik på: Hvad er forskellen på det, de laver, og det vi laver?”

Mike Eisenberg blev ansat som den første director, og med ham kom The iSchool Movement.

“Jeg tænkte, at det skulle jeg være en del af! Hvor

man gentænker, hvad det egentlig er, vi vil og prøver at lave det bredere. Det var derfor, jeg flyttede til University of Washington,” fortæller Jens-Erik Mai.

Seks år senere rykkede han videre til Canada og blev prodekan på University of Toronto.

“Der var med den nye dekan, Brian Cantwell Smith, kommet en ny vision om at lave en informationsskole, der var dybere integreret i den humanistiske tankegang, og det syntes jeg var spændende. Jeg flyttede til Toronto for at blive leder, men også for at prøve at lave en informationsskole, som var mere humanistisk funderet.”

Gennem årene i Nordamerika holdt Jens-Erik Mai kontakten med Danmarks Biblioteksskole, og da han hørte, at der var tanker om at lave en kulturelt funderet humanistisk informationsvidenskab på IVA, blev han tændt – og familien var efter 12 år i udlandet klar til igen at krydse Atlanten og vende hjem.

“Så det gjorde vi. Egentlig også med tanker om at være en del af noget nyt. Prøve at lave en informationsskole og bygge nogle uddannelser, som havde tanker om, hvad information og informationsteknologi er, om medier – i en større kontekst – og hvor selvfølgelig også bibliotekerne spiller en rolle, for det er jo ikke et spørgsmål om biblioteker eller ej,” forklarer Jens-Erik Mai og uddyber:

“Det har været ens for de her steder, at man tænker bibliotekerne som en del af et større hele. Så det er ikke noget med, at man ikke vil bibliotekerne, fordi man bliver en bredere skole, men man vil bibliotekerne som en del af den medievirkelighed, som den ser ud i dag, og den informationsvirkelighed og digitalitet vi lever i.”

Den humanistiske tanke

Det er kun et semester siden, at IVA rykkede ind i de nye bygninger i Søndre Campus. Den kommende Karen Blixens Plads, der skal forbinde IVA's hjørne af campus med bl.a. Københavns Universitetsbibliotek er endnu kun en pløret byggeplads fuld af kraner og gravkøer. Placeringen af IVA sammen med resten af det humanistiske fakultet passer Jens-Erik Mai godt, for det er netop den humanistiske tankegang, han gerne vil styrke som leder af instituttet.

“Jeg tror, at vi skal se meget bredere på mennesket og på kultur, sprog og det sociale som noget meget mere væsentligt for os for at forstå information. Og for at kunne levere informationsservice, handler det meget mere om, hvordan vi forstår verden, hvordan vi taler sammen, og hvor kategorierne opstår,” forklarer Jens-Erik Mai og indskyder:

“Jeg tror, at vi i The iSchool Movement dengang havde for meget fokus på teknologien og human computer interaction-fokus. Der tror jeg, at vi er blevet bedre til at trække det mere over i at forstå, hvad vil det sige, at vi skaber meningssammenhænge.”

Han peger på University of Toronto som et godt eksempel, for her er museumsstudier integreret i informationsskolen.

“Den dialog, de havde om objekter på et museum sammenlignet med den dialog, arkivarer havde om objekter på et arkiv og de dialoger, som biblioteksfolkene havde – om hvordan man tænker om objekterne – havde meget at gøre med, at the ‘meaning making’ var meget forskellig i de tre situationer. Det er interessant, og derfor er det godt, vi er på et humanistisk fakultet, for vi har meget mere til fælles med dem, der interesserer sig for kunst, kommunikation, medier og så videre, end man umiddelbart tror.”

På IVA pegede en gruppe studerende for nogle år siden på, at de gerne så et større fokus på den matematiske og statistiske forståelse af data på uddannelsen. Men den kritik, der dengang blev rejst af studiegruppen BADASS (Bibliometric and Data Analysis Students Society) om at IVA ikke i tilstrækkelig grad tilbyder kurser i både kvantitative og kvalitative datahåndteringsmuligheder, er Jens-Erik Mai ikke enig i.

“Jeg er lidt uforstående overfor den kritik, for det er ikke sådan – hverken under Per Hasle eller mig eller andre – at der er en bestemt type forskning, man prøver at ekskludere eller ikke vil have i uddannelserne. Der er bibliometri på grunduddannelse, så det er ikke, fordi vi ikke har bibliometri eller data science. Men vi skal ikke være det institut, der udbyder uddannelser i data science. Det har de på Datalogisk Institut og på IT-Universitetet. Det er ikke der, vores konkurrence skal ligge – det er ikke det, vi er gode til. Vi er nødt til at fokusere på det, vi er gode til. Det betyder ikke, at der ikke må være forskere på stedet, der interesserer sig for det, men det er ikke det, vi skal lave. Hvor er vi så henne af i feltet? Vi er stærke indenfor bibliometri og har tre forskere ansat på stedet – ud af 40 mennesker, så det er en stor gruppe,” siger Jens-Erik Mai.

IVA's store udfordring(er)

Jens-Erik Mai tøver ikke et øjeblik med at udpege den største udfordring for det IVA, han nu sætter sig i spidsen for.

“Det er at tiltrække flere ansøgere til vores uddannelser. Jeg har fulgt Biblioteksskolen i 30 år, og optaget har aldrig været tilfredsstillende. På nær nogle enkelte ‘blips’ indimellem har man i princippet altid optaget alle ansøgere, og det kan aldrig være godt nok. Ikke fordi der er noget i vejen

med de studerende, vi får, men fordi det kunne være godt ved den måde, vi laver universiteter i Danmark, at der var betydeligt flere ansøgere til vores uddannelser. Så vi er nødt til at have et produkt, der er mere attraktivt for vores studerende,” fastslår han og tilføjer:

“Det kunne måske være mere attraktivt, hvis vi var mere specialiserede, for vi har en meget bred BA-uddannelse i dag.”

Han peger på det lille ord “og”, der går igen i navnet på både bachelor- og kandidatuddannelsen – ‘Informationsvidenskab og kulturformidling’ – som noget, der måske skal gentænkes, for betydningen af navnet er forskellig på BA og KA.

“På BA ser vi på delmængden af informationsvidenskab og kulturformidling, men på KA ser vi informationsvidenskab og kulturformidling som to forskellige ting, da der er to forskellige spor på kandidaten. Og måske skal vi også på BA-niveau prøve at splitte uddannelsen lidt op og lave den mere specialiseret. Det tror jeg kunne tiltrække flere studerende,” siger Jens-Erik Mai.

Som noget af det første vil han se på, hvad der er muligt at ændre – og hvor hurtigt. Men, tilføjer han med et bredt smil:

“Jeg plejer at sige, at gletsjere flytter sig hurtigere end universitetet. Universitetet arbejder meget, meget langsomt.”

Også udbuddet af kurser og profilen er den nye institutleder klar til at gentænke.

“Man kan lave nogle andre typer uddannelser. Måske er det ikke en femårig uddannelse længere? Måske skal der foregå noget på BA og noget andet på KA. Det ligger også i den politiske debat og er en del af bl.a. videnskabsminister Søren Pinds (V) tanker om, at vi skal dele uddannelsessektoren op. Der tænker jeg også, vi skal hen på lang sigt. På kort sigt må vi se, hvad vi kan gøre ved den uddannelse, vi har – om vi kan lave nogle toninger eller spor, som kan tiltrække flere studerende.”

Som noget af det første vil Jens-Erik Mai taget fat i aftagerpanel og i ledere fra både den private og

offentlige sektor og finde ud af, hvad der er af forventninger. Og så vil han se på endnu en udfordring: Dimittend-arbejdsløsheden.

“Det er svært at sige, hvorfor vores dimittender ikke får job. Det kan være, de ikke er dygtige nok, men det kan også være, at de konkurrerer med andre kandidatuddannelser. Det kan også være, at det, de lærer på denne uddannelse, ikke matcher det, arbejdsmarkedet har brug for netop nu. Det skal vi have lavet en undersøgelse af,” siger han og uddyber, at forundersøgelser tyder på, at mange oplever, at de har en for diffus uddannelse.

“Det er ikke helt klart for dem, om de har en bibliotekaruddannelse, en medieuddannelse, en kommunikationsuddannelse eller en it-uddannelse, så de studerende skal have bedre redskaber til at tale om deres kompetencer. Hvad er det, vi kan og er dygtige til? Det fører lidt tilbage til det lille ‘og’, for en udfordring på denne type uddannelse er, at den netop definerer sig som et ‘og’. Vi er information og kultur. Bibliotek og arkiver og museum og viden og søgemaskiner og webarkivarer og algoritmer, og vi interesserer os for fake news og så videre. Vi er gode til at liste alle de ting op, som vi interesserer os for. Men jeg tror, at vi skal derhen, hvor vi i stedet meget mere præcist kan formulere det, vi samlet som institut interesserer os for,” siger Jens-Erik Mai.

Hvad der tegner sig for forskningsbibliotekerne de kommende år, kan han endnu ikke sige, men også her vil han nu i dialog med lederne på forskningsbibliotekerne om udfordringer og efterspørgsler.

“Men jeg kan ikke se, at forskningsbibliotekerne spiller en rolle, der er signifikant anderledes end resten af medie- eller informationsbilledet. Så når jeg skal til at kigge på alt det her, vil folkebibliotekerne og forskningsbibliotekerne være en del af det, ligeså meget som private virksomheder og NGO'er vil være det. Vi er nødt til at udvide jobmarkedet, hvis vi skal blive ved med at producere så mange dimittender – så kan det ikke kun være biblioteker, der skal optage det,” siger han.

Med den øgede kontakt til ‘verden udenfor’ vender vi igen tilbage til spørgsmålet om sociale medier. For Jens-Erik Mai har faktisk kastet sig ud i at være aktiv på en ny platform, fortæller han med en smittende latter:

“Jeg har lige lavet en LinkedIn-profil – for det syntes min kone var en god idé. Hun sagde, at når nu jeg begynder at engagere mig med folk ude i den virkelige verden, ville det være godt. Men jeg har nul kontakter i øjeblikket, så det kunne jo hermed være en opfordring. Men det bliver altså også rent professionelt!”

De hurtige

Jens-Erik Mai: Når jeg ...

... holder fri:

“Så er jeg sammen med min familie. Jeg tror, at 12 år i udlandet gør, at man er mere sammentømret end ellers, for vi var kun os tre – min kone, min søn og jeg. Det bruger jeg meget tid på – at være sammen med min familie, gå ture og arbejde i haven og bygge lidt på huset.”

... ser fjernsyn:

“Så er det kun streaming. Vi har DR, Netflix og HBO, og det hele er ud af et Apple-tv, så der er ingen tv-pakke. Og ja, jeg er nok lidt af en serie-rytter. Noget af det bedste, jeg har set, er den serie på HBO, der hedder ‘Vinyl’ – den er rigtig, rigtig god. Og også ‘Taboo’ på HBO er rigtig god – og de tidlige sæsoner af ‘House of Cards’ og ‘The Affair’. Jeg kan godt være forfalden til binge-watching.”

... læser bøger i fritiden:

“Der går jeg op på folkebiblioteket og henter en stak bøger. Helt traditionelt – gammeldags bøger. I øjeblikket er det Kampmann-biografien og ‘Profeterne i evighedsfjorden’ af Kim Leine. Det er tilfældigt, hvad jeg er til, og lidt tilfældigt, at det er dansk lige nu – men det må egentlig gerne være dansk. Det er måske i virkeligheden en slags catch up efter 12 år i udlandet.”

BLÅ BOG: JENS-ERIK MAI

UDDANNELSE

Ph.D., Library and Information Science, 2000
School of Information, University of Texas at Austin, USA

Master of Library and Information Science, 1994
Royal School of Library and Information Science,
Denmark

Librarian (Bachelor degree in LIS), 1992
Royal School of Library and Information Science,
Denmark

ARBEJDE

Royal School of Library and Information Science,
University of Copenhagen
Head of Department, 2017 –
Professor, 2012 –

Faculty of Information, University of Toronto, Canada
Associate Professor, 2006-2012
Vice Dean, 2006-2009
Acting Dean, Fall 2008

Information School, University of Washington, USA
Assistant Professor, 2000-2006
Co-Director, Center for Human-Information Interaction,
2003-2006

Royal School of Library and Information Science,
Denmark
Lecturer, 1996-2000